

עב:

עין משפט
נר מצוה

אלו דברים פרק ששי פסחים

מסורת הש"ס

בג א"ר מ"י פ"ב מהלכות
שנתגה ללכה טו:
בזבז ג' ש"ס בלכה טו:
בזבז ג' ש"ס בלכה טו:
דעת ה"ל ד' פ"ג
לאין ק"ס ט"ש"ע א"ת
סמך נר מצוה א:
בזבז ד' מ"י פ"ב מהלכות
שנתגה ללכה טו:
בזבז ד' מ"י פ"ב מהלכות
שנתגה ללכה טו:
בזבז ד' מ"י פ"ב מהלכות
שנתגה ללכה טו:

באשתו נמי קא עביד מצוה. ובסמוך נמי פריך והא ליכא
שמחת עונה ומימה הא נחשמו נדה קיימינן לילכא
מלוה ולא שמחת עונה ואומר ר"י דפריך אלישנא במרע דפוטור
טעה בדבר מלוה אע"פ שלא עשה מלוה הלך פריך והא ליכא
(ו) שמחת וטעה בדבר מלוה ומסיק
דהוה ליה לשיול:

סמוך לווסתה. אין לפרש דיועד
שחא סמוך לווסתה
ומספקא ליה אם נדה גמורה היא אם
לאו דל"כ בינמנו אמאי פטור כיון
דיועד שחא סמוך לווסתה וסמוך
לווסתה דלורי"י דנפקא לן מוזהרמס
אם בני ישראל אלא יש לפרש שאינו
יודע אם הוא סמוך לווסתה אם לאו
דהוה ליה לשיול כיון שאינו יודע
הוא דלמך כפ"ג דנדה (דף טו.)
דכל הנשים בחוקת טברה לבעליהן
היינו כשיועד שלא הגיע זמן ווסתה
דלא חיישין שמא שימעה ווסתה וה"ה
דהוה מלי למינר שאינו יודע אם
היא נדה גמורה או לאו אלא נקט
דאפילו יודע שאינה נדה כיון
דמספקא ליה אם הוא סמוך לווסתה
נחשמו חייב ומימה הוה מלי
לנשמעין נמספקא ליה אם היא
נדה גמורה ואפי' הכי בינמנו פטור:
לכצרי

(א) [ומספקא פ"ה ה"ד]
(ב) מסכת ללה (ג) וני
הערך נקט ד' מ"י
(ד) סוכה דף מ"א
(ה) תרומות פ"ה (מ"א)
יבמות דף נ"ה (ו) תרומות
פ"ה מ"א מ"א מ"א
(ז) א"ר אמר לן כל הקרבנות
מ"ג (ח) וני מ"א
(ט) קדושין דף ס"ה
(י) ויקרא ט"ו.

שלא נתנה שבת לדרחות [וסיפא נתנה שבת
לדרחות אצלון] הכא הרי נתנה שבת לדרחות
אצל קרבן ציבור א"ל רב אשי לרב כהנא
הכא נמי הרי נתנה שבת לדרחות אצל תינוקות
דעלמא א"ל לגבי דהאי גברא מיהת לא
איתיהיב: ושאר כל הובחים ששחמו לשום
פסח אם אינן ראויין חייב ואם ראויין רבי
אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטרי:
מאן תנא דשני ליה בין ראויין לשאינן ראויין
ר' שמעון היא דתניא א' אחד הובחים הראויין
ואחד זבחים שאינן ראויין וכן השוחט לשם
אימורי ציבור פטור דברי ר' מאיר א"ר שמעון
לא נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע על שאינן
ראויין שחייב על מה נחלקו על הראויין שרבי
אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטרי אמר
רב ביבי אמר רבי אלעזר פוטרי הרי רבי
מאיר אפי' עגל של זבחי שלמים ששחמו
לשום הפסח א"ל רבי זירא לרב ביבי
והאמר רבי יוחנן מודה היה רבי מאיר
בבעלי מומין א"ל בבעלי מומין לא מרד
כהו והאי טריד ביה בעא מיניה רבא מאי לי
א"ר מאיר אמר ליה פוטרי היה ר' מאיר אפילו חולין לשום פסח והא"ר יוחנן
מודה היה ר"ם בבעלי מומין בעלי מומין לא מיהלפי הני מיהלפי ומעמא
דרבי מאיר ר"ם איחלופי ולא איחלופי והאמר רב ביבי א"ר אלעזר פוטרי
היה ר' מאיר אפי' עגל של זבחי שלמים ששחמו לשום הפסח אלמא מעמא
דר"ם משום דמריד א"ל מריד אע"ג דלא מחלף מחלף אע"ג דלא מריד
לאפוקי בעלי מומין דלא איחלופי מחלף ולא ממריד מריד יתיב ר' זירא ורבי
שמואל בר רב יצחק אקילעא דר' שמואל בר רב יצחק ויתבי וקא אמרי א"ר
שמעון בן לקיש נ"תחלף לו שפוד של נותר בשפוד של צלי ואכלו חייב
ור' יוחנן אמר יאשתו נדה בעל חייב יבמתו נדה בעל פטור איכא דאמרי
כ"ש בהדיא דמחייב דלא עשה מצוה אית דאמרי בהדיא פטור מאי מעמא
יתם הוא דה"ל לשיול אבל הכא דלא ה"ל לשיול לא ור' יוחנן מאי שנא
יבמתו דקא עביד מצוה אשתו נמי קא עביד מצוה באשתו מעוברת והא
איכא שמחת עונה שלא בשעת עונתה והאמר רבא י"חייב אדם לשמח
אשתו ברבר מצוה סמוך לווסתה אי הכי אפי' יבמתו נמי יבמתו כ"זו מינה
אשתו לא כ"זו מינה ור' יוחנן כמאן אילימא כרבי יוסי י"דתנן רבי יוסי אומר
דיום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת ושכח והוציא את הלולב
לרשות הרבים פטור מפני שהוציא ברשות דילמא שאני התם דזמנו בהול
ואלא רבי יהושע דובחים דילמא התם נמי זמנו בהול ואלא כרבי יהושע
דתינוקות התם נמי זמנו בהול ואלא כרבי יהושע דתרומה י"דתנן ה"ה אוכל
בתרומה ונודע שהוא בן גרושה או בן חלוצה רבי אליעזר מחייב קרן וחומש
ר' יהושע פטור דילמא כדרב ביבי בר אבבי דאמר רב ביבי בר אבבי בתרומה
כערב הפסח דזמנה בהול אי נמי שאריות דאיקרי עבודה עבודה רחמנא
אכשר י"דתנן היה עומד ומקריב על גבי המזבח פסולין ור' יהושע יבכשיר ואמרין י"מ"ט
ד' יהושע י"דכתיב וברך ה' חילו ופועל ידיו תרצה ותרומה היכא איקרי עבודה
דתניא מעשה בר' טרפון שלא בא אמש לביהמ"ד לשחרית מצאו רבן גמליאל
אמר לו מפני מה לא באת אמש לבית המדרש אמר לו עבודה עברתי אמר לו
כל דברין אינן אלא דברי תימה וכי עבודה בומן הוה מנין אמר לו הרי הוא אומר
עבודה

תורה אור השלם
1. ב"ר ז' ודלו ופגל ידיו
תרצה מחץ מתנין קמיו
ומשנינו ז' וקומיו:
דברים לג א

הגרות הב"ח
(א) ר"ש ד"ה ח"ב וי"ו
מלוה דנותר: (ב) שם ד"ה
כל שכן כהנא דנותר:
(ג) שם ד"ה כשפתי ל"כ
מאן דנישיליה:
(ד) ח"ב ד"ה נחשמו וני
והא ליכא שמחת עונה
וטעה:

גליון הש"ס
נברא יבמתי נדה בעל.
ע"י יבמות כ"ג ע"ג מוספת
ד"ה וחתם חסד:

לעני רש"י
פ"ה א. אכשרה.

מוסף רש"י
פטור מפני שהוציא
ברשות. נרשת מלוה
שכיה טרה כחלוה ומשפט
ועסק ויממה לנשות
ומתן ק' טעה ויכח
שחא שבת. אפסד ר' יוסי
טעה כדבר מלוה זמנ
כדבר כרת פטור מקרבן
(פ"ה ח"ב). ב"ר ה'
חילו. הללן שני הללן
ששפט ל' דקא כשט
ל' כפי ודושויו טו.

רבינו הגאון (הש"ס)
לווסתן. שגאור הוהתם
את בני ישראל. ואקשינן
ויבחנו למת הוא פטור
היה לו לשאול אותה.
ושנינו כ"ז מינה. כלומר
כמו מהבייש הוא לשאול
אותה בענין הזה. דהא לא
ניסא ביה ערוין. ואמרין
ר' יוחנן דאמר טעה ברבר
מצוה כי האי זונא פטור
כמאן. אי כ"י ויסי דלולב.
דלמא שאני אמת. דזמנ
בהול. שאם לא יתנו הויס
עובר זמנ. וכן ר' יהושע
דתינוקות. התם נמי משום
דזמנ בהול. אבל ביבמתו
דהוא יכול לקיימוהא
מצוה וליזם מתן. אינו
כהול הוה ליה לשיול
ולא שאיל חייב. ונ"א:
אבל ביבמתו ויכול לקיימוהא
מצוה למחר וליזם דא
הוה ליה לשיול. לא
שייל חייב. וכן ר' יהושע
דובחים נמי זמנ בהול.
אלא ר' יהושע דתרומה

הוא היום למחר פן יעבור זמנו: פן גרושה. כהן חלל זר גמור הוא דכתיב ככהן הנושא גרושה (ויקרא כ"ג) לא יתלל זרעו שמחללו מדין
כהונה: קרן ומומש. שהרי אכלה שוגג: ור' יהושע פוטרי. טעמה נדבר מלוה: דאיקרי עבודה. אכילתה דלקמן: ועבודה. של חלל
שגוג רחמנא אכשרה דמן כ"י: כ"ך ה' מ"ו. נכשהו כמ"י שימנו קטורה כפ"ק וגו' וסמך ליה כ"ך ה' חילו מל"ס שני: אשם. ערבה:
עבודה

רבינו הגאון

דהא לית ליה הכא רח"ה
לשבת כולל. דהא ליכא
הכא תורת מילה כלל
כשבת. כי הדר מהיל
ליה להאך דרבעי שבת
כשבת. לא טועה ברבר
מצוה הוא. ולא נתנה
שבת לדרחות היום כלל
לגבי האי גברא לפיכך
היכא אבל אימור צבור
ליכא לפיכך כתיב. אלא
אפי' טעה והקריב כמה
בערב שבת (לקרבן שבת)
אפי' הכי חייב בשבת
להקריב חבתו של שבת
לעולם. וכיון דניתנה שבת
לדרחות אמרינן טעה ברבר
מצוה פטור. סתני' א"ר
אין ראויין לפסח אלא
הובחים ששחט בשבת
לשם פסח חייב. ואם הן
ראויין ר' אליעזר מחייב
חטאת ור' יהושע פטרי.
איקימא רבי שמעון
התני לא נחלקו רבי
אליעזר ור' יהושע על
שאין ראויין שחייב. על
מה נחלקו על הראויין
שר' אליעזר מחייב חטאת
ור' יהושע פטרי. אבל
ר' מאיר בין ראויין בין
אין ראויין פטור. וכן
השוחט לשם אימור צבור
לשם תמידין ומספיק לשם
קדשים אחרים בשבת.
פטור הריהו דאפי' בעל
לשם פסח ואפי' אל שחט
חולין לשם פסח. פטור
רבי מאיר. ורבי מאיר צבור
אית ליה. משום דמחלף
ומימה דטריד. אבל אם
שחט כולל לשם פסח
יזא חייב. וליכא עגל של
זבחי שלמים אפי' דלא
מחלף עגל כבש טריד
כ"ה דהוא קרישין וכו'
אקריבו. חולין לשם פסח
כלומר כבש של חולין
לשם כבש של פסח מחלף
הלך פטור. לאפוקי בעלי
מומין מפסולו מהקריב
י"ל טריד להו ומחלף
לא מחלף. יתיב ר' יוחנן
י"י שמואל בר רב יצחק
אקריב. אמר ריש לקיש
נחלף לו שפוד של נותר
ששפוד של צלי ואכלו
חייב. ור' יוחנן אמר אשתו
נדה בעל חייב יבמתו נדה
כ"ס פטור. איכא דאמרי
אם באשתו עשה מצוה
חייב ר' יוחנן. כל שכן
בנותר דמחייב ר' יוחנן
י"ה לא עשה מצוה כלל.
איכא דאמרי לא מחייב
באשתו אלא משום הרהר
ל"ה לשיול ולא שאיל
אבל בנותר דלית ליה
האן דשאיל פטור וליזם
על ר' יהושע דאקשינן
י"י יוחנן לפה מחייב

דפטר כותן שנשבע בן גרושה או בן חלוצה. דלמא בתרומת חסדן בערב הפסח דזמנה בהול. אי נמי משום דאכילת
תרומה נקראת עבודה כרבי טיטוס דתני עבודת מתנה אתן את כותמכס. עשו אכילת תרומה כגבולין כעבודת בית
המקדש. ועבודת בן גרושה או בן חלוצה רחמנא אכשרה דתניא היה מקריב על גבי המזבח ונודע שהוא בן גרושה
או בן חלוצה כל קרבנות שהקריב פסולין ור' יהושע מפשינן מאי טעמא דכתיב ב"ר ה' חילו. אפי' חולין שבו
פועל ידיו תרצה.

באשתו פטור ביבמתו. ושנינו יבמתו מצוה קא עביד שגאור יבמה יבוא עליה. ביאתו על אשתו נמי מצוה היא
שגאור פטור ורבי. ושנינו באשתו מעוברת. שכבר נתקיימה מצוה פריה ורביה. והא איכא מצוה עונה שגאור שובל לשם
לאויליכס. ושנינו שלא בשמחת עונה. כלומר זו הכיאה וזוילי העונה האמורה בתורה כדתנן כבתובות סוף א"ע"ם שהעונה
האמורה בתורה התיילין בכל יום ויום. והאמר רבא חייב אדם לשמח את אשתו כדבר מצוה. ודחזן זו הכיאה כותן
שכא עליה בעת שחייב להתרומם ממנה וזוהו בסמוך לוסתה. דקיייל חייבין ישראל להיות מתפרשין מנשותיהן סמוך